

Tämä on rinnakkaistallenne.
Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat
saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Paldanius, Mika

Julkaisun nimi: Poimintoja Leena Tikan monipuolisesta urasta Suomessa ja maailmalla

Julkaisuvuosi: 2021

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Paldanius, M. (2021). Poimintoja Leena Tikan monipuolisesta urasta Suomessa ja maailmalla. *Bioanalyytikko*, (1), 8-10.

POIMINTOJA LEENA TIKAN MONIPUOLISESTA URASTA SUOMESSA JA MAAILMALLA

TEKSTI Mika Paldanius, dosentti, koulutuspäällikkö, Oamk
KUVA Tero Hongisto

Leena Tikalle on myönnetty Suomen Leijonan ritamerkki itsenäisyyspäivänä. Leena Tikka jäi vuoden 2021 alusta eläkkeelle yliopettajan tehtävästä.

Yliopettaja Leena Tikka on toiminut pitkään opetus- ja kehittämistehtävissä Savonia-ammattikorkeakoulussa. Hänen monipuolinen kansainvälinen kokemuksensa ja valtakunnallisen bioanalytikkokoulutuksen kehittäminen ovat jättäneet merkittävän jäljen ammatillisen osaamiseen niin Suomessa kuin ulkomaillakin.

Vuoden 2018 Moodissa Leena Tikka esitteli Savonia-ammattikorkeakoulun kohdemaita ja laajaa eri mannerten välistä yhteistyötä. Namibialaisten koulutautuminen on rohkaissut Savonia-ammattikorkeakoulun opettajia lähtemään Afrikkaan, mm. Somaliaan ja Mosambikiin, asiantuntijatehtäviin. Leenan työskentely Afrikassa vuonna 1998 mahdollisti vastavuoroisen opettaja- ja opiskelijavaihdon aloittamisen opetusministeriön rahoituksella. Afrikkaan suuntautuneille matkoilla opettajat ja opiskelijat ovat oppineet paljon uutta erilaiseen aikakäsitykseen ja kulttuuriin liittyvistä asioista puolin ja toisin.

Savonia-ammattikorkeakoululla on paljon yhteistyötä Euroopassa mm. Itävallan, Unkarin ja Portugalin kanssa. NordPlus-verkoston kautta on tehty laaja-alaista yhteistyötä Baltian ja Pohjoismaiden kanssa. Uusissa kohdemaissa, kuten Brasiliassa ja Kiinassa, on myös aloitettu yhteistyötä. Leena oli mukana portugalin kielen taitonsa ansiosta mm. Suomen suurlähetystön v. 2017 järjestämällä koulutusesittelymatkalla Brasiliassa.

Leena on ollut kliinisen fysiologian kouluttajana Savoniassa ja hänen osaamistaan on hyödynnetty useissa kliinisen neurofysiologian ja fysiologian opinnäytetöissä niin perustutkinnoissa kuin ylemmän ammattikorkeakoulun koulutuksissa. Savonia-ammattikorkeakoulu, HYKS, HUSLAB, laboratoriopalvelut (Carea) ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus (Eksote) ovat olleet yhteiskumppaneina bioanalytikko-satelliittikoulutuksessa vuodesta 2014 alkaen. Kaakkois-Suomen satelliittikoulutuksessa etäympäristöinä ovat Kotka ja Lappeenranta. Sopimuksen mukaan Savonia huolehtii koulutuksesta ja Carea sekä Eksote etäopiskeluun liittyvistä yksityiskohdista, kuten välineistä, tiloista ja harjoitteluiden ohjauksista.

Kevään koronaepidemia on haastanut tutkinto-ohjelmat ja ammattikorkeakoulut uusiin ja joustaviin tapoihin digitalisaatiota hyödyntäen. Leena on ollut mukana uuden digitaalisen opinnäytetyökonferenssin suunnittelussa ja toteutuksessa. Savonian hyvinvointikonferenssin uudenaikaisessa toteutuksessa hyödynnettiin aikaisemmin luotuja verkostoja ja malleja. Konferenssi tuki opiskelijoiden integroitumista työelämään ja dialogin jatkuvuus turvattiin työelämän verkostojen kanssa digitaalisen vuorovaikutusta tukevan toimintamallin kautta. Konferenssissa opiskelijat esittelivät videoita (n.3-5 min.) kolmen erilaisen teeman alla. Hyvinvointikonferenssin sivuilla oli yli 1300 kävijää eri sidosryhmiä. Konferenssi tuki sosiaalista vuorovaikutusta etäyhteyksistä huolimatta.

Leena Tikan haastattelu Teamissa 12.1.2021

Sovimme Leena kanssa, että teen hänestä haastattelun. Tallensin noin 40 minuutin keskustelun Teams-alustalle. Muistelimme menneitä, esimerkiksi yhteistyötä Suomen Bioanalyttikkoliiton hallituksessa 2000-luvun alussa puheenjohtaja **Lea Salomaan** aikana.

Mikä sai sinut innostumaan laboratoriohoitajan ammatista?

Kävin aikoinaan matematiikkalinjan lukiossa ja olin kiinnostunut luonnontieteellisistä aineista. Mieleni opiskeli Turussa. Mietin ensin lakiopintoja Turussa, mutta kun näin ilmoituksen laboratoriohoitajakoulutuksesta lehdessä, vaikutti se mielenkiintoiselta alalta. Anoppini oli laboratoriossa töissä ja sain hänen kauttaan tietoa laboratoriossa työskentelystä. Anopillani oli sairaanhoitajan koulutus, mutta hän oli erikoistunut laboratoriotöihin.

Millaisia muistoja sinulla on opinnoista ja työtehtävistä laboratoriohoitajana?

Opiskelin Turussa ja koulutus oli opiskeluaikani kahden ja puolen vuoden mittainen. Asuimme Turussa mieheni kanssa kolme ja puoli vuotta. Opiskelu oli paljon koulumaisempaa ja käytännönläheistä. Poissaoloja ei saanut olla. Seija Tuokko oli yksi opettajistani. Hän opetti meille kliinistä kemiaa. Meidän ryhmässämme oli yli 40 opiskelijaa joka puolelta Suomea. Valmistumisen jälkeen (vuosi 1978) emme ole tavanneet montaa kertaa.

Milloin aloit harkita opettajaksi kouluttautumista?

Kerro vapaamuotoisesti mieleesi jääneistä kokemuksistasi.

Valmistumisen jälkeen menin töihin Kuopion yliopistollisen sairaalaan. Tein kolmivuorotyötä päivystyslaboratoriossa. Hakeuduin tutkimuspuolelle liikuntalääketieteen alueelle päivätyöhön, kun lapset olivat vielä pieniä. Tätä kautta innostuin kliinisestä fysiologiasta ja lähdin erikoistumisopintoihin Helsinkiin. Erikoistumisopintojen kautta minulla heräsi kiinnostus ja innostus opettajan työtä kohtaan. Minulla oli paljon opiskelijajoukkoja työpaikoissani Kuopiossa. Sain opettajan

pätevyyden suoritettuaani terveydenhuollon opettajan koulutuksen.

Lähdimme Mosambikiin vuonna 1990. Vielä tuolloin minulla ei ollut vielä virkaa Kuopiossa. Kun palasimme takaisin Afrikasta Suomeen vuonna 1993, Marja-Kaarina Koskinen pyysi minua opettajan töihin Pohjois-Karjalaan. Olin puoli vuotta opettajana Pohjois-Karjalassa pahimpaan lama-aikaan.

Olet ollut mukana monenlaisissa tehtävissä niin ulkomailla kuin Suomessa. Miten päädyit ulkomaille asumaan ja töihin? Kerro mieleenpainuvimpia kokemuksiasi vuosien varrelta.

Mieheni oli kahtena kesänä OAJ:n resurssikouluttajana Afrikassa. Minä hain kehitysyhteistyöhön Mosambikiin ja lähdimme sinne. Vanhempi tyttäreemme jäi Suomeen ja nuorempi tytär kävi koulua Afrikassa.

Olin töissä terveysministeriön laboratorio-osastossa. Ennen ministeriöön pääsemistä minun piti hankkia kokemusta laboratoriotyöskentelystä muualta. Tämä oli hyvänä pohjana ministeriössä tapahtuvaan työhön, jossa toimin laboratorioalan kehittäjänä kaksi vuotta.

Ministeriössä minulla oli työkaverina kaksi vastavalmistunutta laboratoriohoitajaa. Työ sisälsi koulutillaisuuksien pitoa eri puolella maata. Kävimme neuvomassa eri alueilla laboratorion perusteisiin liittyviä asioita, mm. laatuun liittyviä yksityiskohtia. Näin eri alueilla Afrikassa mielenkiintoisia ratkaisuja. Tein Afrikassa ollessani hematologian perusteet -oppikirjan. Tekemäni oppikirja on edelleen käytössä joissakin paikoissa.

Menimme uudestaan Mosambikiin vuonna 1997. Tuolloin mieheni palkattiin opetusalan hanketyöhön. Opettaja- ja opiskelijavaihto alkoi tämän vaiheen jälkeen Savonian ja afrikkalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Toisella työmatkallani minulla ei ollut pysyvää työpaikkaa. Tein työtä mm. WHO:lle ja oppilaitokselle (hematologian ja laadunvarmistuksen opetusta). Myös sairaanhoitajia opetin ja olin tulkkina erilaisissa harjoituspaikoissa. Portugalin kielen taito oli tärkeää ja se oli ohjauksielämme harjoittelupaikoissa.

Savonia-ammattikorkeakoululla on edelleen vilkasta

opiskelija- ja opettajavaihtoa Afrikan maiden kanssa. Koronatilanteen takia opiskelijat joutuivat palaamaan viime vuoden keväällä Afrikan opiskelijavaihdosta. Zoom kokoukset eivät ole toimineet oikein hyvin Afrikan yhteistyössä, mutta yhteistyö jatkuu opiskelija- ja opettajavaihdoin, kun matkustusrajoitukset poistuvat.

Kuopioon on tullut paljon opiskelijoita Keniasta, Namibiasta ja Kapkaupungista. Namibialainen laboratoriohoitaja, vaihto-opettaja ”Moks” on ollut kaksi kertaa vaihdossa Kuopiossa. Portugalin kanssa Savonia tekee vahvaa yhteistyötä Lissabonissa. Yhteistyö lähti käyntiin Tukholman kongressissa vuonna 2004.

Olit mukana myös Bioanalytikkoliiton hallituksessa. Millaista aikaa se oli?

Tero Hongisto houkutteli minuun mukaan hallituksen toimintaan. Olin varsinaisena jäsenenä pari vuotta. Hallitustyöskentelyn aikana tutustuin laboratoriohoitajiin ympäri Suomea. Olin vain yhden hallituskauden mukana Lea Salomaan puheenjohtajakaudella. Oli mielenkiintoista nähdä Laboratoriolääketiedenäyttely-tapahtuman vuosittaiset kuvat järjestäjän näkökulmasta. Tukholmassa oli koulutukseen liittyvä paneeli, johon osallistuin liiton edustajana. Olin mukana myöhemmin kansainvälisessä kongressissa Saksassa Berliinissä v. 2012. Mekin olimme monissa yhteisissä illanvietoissa tuolloin v. 2012 Berliinissä.

Onnittelut Suomen Leijonan ritarimerkistä. Mitä tunteuksia sen saaminen herätti?

On se osoitus siitä, että on tehnyt ammatillisesti oikeita asioita.

Savonia-ammattikorkeakoulusta ritarimerkin sai minä ja rehtori.

Savonia-ammattikorkeakoulun perustelut ja twiitaus oli seuraavanlainen: ”*Yliopettaja TTL Leena Tikka on tehnyt vaikuttavan uran Savonia-ammattikorkeakoulussa ja edeltävissä oppilaitoksissa diagnostiikan koulutuksessa ja sen kehittämässä kansainvälisesti arvostetuksi ammattikorkeakoulututkinnoksi.*”

Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia sinulla on?

Yksi lupaus minulla on Savoniaan kevääksi. Lupasin hoitaa yhden ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön prosessiohjauksen vielä.

Maalla omakotitalossa on paljon tekemistä. Tytär asuu Kanadassa, toinen Espoossa. Jotenkin on hauskaa huomata, että lapset ovat seuranneet vanhempien jalan-

jälkiä. Toinen tyttäristä toimii opettajana, toinen on tutkijana ja professorina Kanadassa luonnontieteellisellä alalla. Olemme mieheni kanssa nyt molemmat eläkkeellä. Meillä on hyvät lenkkeilymaastot, sienestäminen kuuluu harrastuksiimme. Asumme n. 30 km. Kuopion keskustasta.

On ollut mukavaa tehdä yhteistyötä. Menimme samalla bussilla usein Suomen Bioanalytikkoliiton hallituksen kokouksiin.

Itse merkinjakotilaisuus on myöhemmin. Bioanalytikkoliitto muisti minua hienolla taululla ja kukkakimpulla.

Leena Tikka kukitettuna liiton toimesta.